

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ		
Изходящ №	дата	201 г.
Входящ № <u>395</u>	дата <u>03-06</u>	201 <u>5</u> г.
София 1113, бул. Шипченски проход № 52, бп. 17 тел.: 02/ 979 29 98 ; факс: 02/ 870 21 91		

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Даниела Събева Вичкова
„Българското централно благотворително общество (БЦБО) /1876-1877/. Структура
и програма”
за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
от доц. д-р Антоанета Кирилова

Дисертационният труд на Даниела Събева Вичкова на тема „Българското централно благотворително общество (БЦБО) /1876-1877/. Структура и програма” съдържа Увод, четири глави, заключение, извори и библиография, приложения – карта за структурата на БЦБО, фотографии, документи и печати. Той е изграден на основата на богат документален матариал, голяма част от който се представя от архивни, непубликувани документи. Дисертантката е привлякла извори от няколко архивохранилища в страната, публикувани документални сборници и отделни публикации, периодични възрожденски издания, мемоари. За целите на своята работа използва източници, различни от обичайните документални материали – фотографии и печати на отделните общества.

Структурата на дисертацията е добре изградена, което позволява да се реконструират основните етапи в създаването на Българското централно благотворително общество (БЦБО) – завършващият етап на „комитетското десетилетие”. Една от основните защитавани от дисертантката тези е за приемствеността в българското революционно движение. Д. Вичкова се спира подробно на организацията, която непосредствено предшества създаването на БЦБО – Българското човеколюбиво настоятелство, и за която се приема, че се преустройва в новата формация, обект на изследване в дисертацията. За да се открият по-добре различните проявления на приемствеността, анализът би трябвало да се върне по-назад във времето: да се потърсят и докажат влиянията в организационното изграждане, в идеите и дейностите за решаването на българския въпрос, „преливането” на дейци и пр.

На базата на солидната изворова база авторката възстановява етапите в изграждането на БЦБО – прави анализ на официалните документи и уточнява точната дата на нейното учредяване, издирва и систематизира данни за дейците-основатели. При това разграничава информацията за обществото в Букурещ,

наречено Централно общество (ЦО), и останалите общества, създадени и функционирали на територията на Румъния. Д. Вичкова издирва и обобщава информация за 21 дейци-основатели на ЦО в Букурещ, както и за почетните членове на БЦБО. Представя анализ на дейците на ЦО, като използва за основни показатели възрастта, професията и членството в предишни политически формации. Последното е важен момент и принос в идеята за приемствеността и в тази посока би трябвало да продължи да се работи. Като се позовава на документален материал, дисертантката обосновава своето виждане за действителния край на организацията. Тя приема, че дейността на БЦБО продължава и след официално приетото решение за прекратяване на дейността му на 14 април 1877 г.

Д. Вичкова прави важни приноси в изясняване структурата на БЦБО, като издирва и представя сведения за броя, състава, дейците и ръководния състав, времето на създаване и прекратяване на дейността на 16 благотворителни общества на територията на Румъния, за които се приема, че са част от БЦБО. Както и за ЦО, анализът е направен върху документален материал, въпреки уговорката в началото на изследването, че запазената информация за обществата е фрагментарна и непълна, отколкото тази за ЦО в Букурещ. Изложена е събраната информация за други комитети (или общества), свързани с БЦБО. Ценни и интересни са откритите и анализирани данни от печатите на обществата. Авторката очертава три периода в организационното изграждане на местните благотворителни общества и представя спецификите на всеки един. Тя изтъква, че новите общества в структурата на БЦБО се изграждат на базата на съществували комитети и организационни структури на ТБЦК или БРЦК/БРК; дава сведения за професии и предишна политическа дейност на дейците; подчертава легалната дейност на обществата, възможна благодарение на официално заявения благотворителен характер на БЦБО, посочва, че има отлив на дейци, когато става ясно, че то ще следва и политически задачи. Желателно е да бъдат задълбочени проучванията за организационните връзки между отделните общества и връзката на всички тях с ЦО в Букурещ. Където това е направено, засега то следва в по-голяма степен един фактологичен модел на представяне и анализ.

Изработването на програмата на БЦБО – точното време и етапите в нейното създаване, взелите участие дейци, издирването и сравняването на отделни варианти и публикации на програмата – е следващ етап в работата на дисертантката. Тя посочва, че окончателен вариант на Програмата е приет на Общото събрание на БЦБО (Народен събор), проведен през ноември 1876 г. Проследява подготовката и свикването на Народния събор, издирва дейците-участници – представители на местните общества, представя протичането на събора, изяснява основните идеи на Програмата и постъпките за нейното разпространение, посочва намеренията за издаване на вестник и др. Дейността на БЦБО по подготовка на доброволци за участие в Сръбско-турската и Руско-турската война (1876-1877), някои замислени пропагандни задачи и друга дейност са само маркирани, доколкото поставените от дисертантката цели и задачи изискват засега реконструиране на организационното изграждане, структурата и състава на БЦБО и на неговите клонове.

Дисертантката използва богата литература, в т.ч. и много Интернет ресурси, което е положителен елемент в нейната работа. Цитира добросъвестно и точно своите източници, стилът е ясен, разбираем и точен. За по-доброто възприемане на поднесената информация прилага много таблици. Д. Вичкова показва способности за работа с документи и за детайлен, много прецизен анализ на фактите и данните. В нейната бъдеща работа препоръчвам да подложи събраната богата документална информация на по-задълбочена интерпретация, да проучи различни страни от дейността на БЦБО, за да открие по-добре неговата роля и място в историята на българското освободително движение. Така ще се доловят по-ясно и нейните приноси в изследването на БЦБО.

Всичко гореизложено и впечатленията от съвестната работа на докторантката в тригодишния период на нейното обучение ми дават основание да гласувам убедено „за” присъждане на образователната и научна степен „доктор” на Даниела С. Вичкова.

6.VI.2015
гр. София

Автор на становището:.....
/доц. д-р Антоанета Кирилова/